

Cikzore

Glasilo Crvene inicijative

Broj 30
oktobar 2024.

**KOLIKO KOŠTA
DA POSTANEŠ
RADNIK**

www.crvena.org

Drage i dragi studentkinje i studenti, brucoškinje i brucoši

U toku su radnje za prijemne ispite na fakultetima i višim školama u Republici Srbiji. Od svojih studija većina studentkinja i studenata očekuje sticanje zvanja i znanja koja će pomoći da obezbede kakvu-takvu sigurnu budućnost i posao. Neki žele da sa tim diplomama potraže poslove u drugim zemljama. To nije nikakva tajna ni za koga.

U uslovima krize kapitalističkog sistema, na ovaj pomalo zastareloj slici obezbedene budućnosti akademskih građanki i građana funkcioniše jedna veoma specifična eksploatacija koja je posledica komercijalizacije bukvalno svega, pa i najstrateških stvari za jedno društvo koje ne bi smele biti izložene sumanutoj logici profita – kao što je obrazovanje.

Država, iako neprestano povećava namete pre svega najugroženijim slojevima stanovništva, a privileguje najmoćnije – smanjuje davanja za obrazovanje, očekujući od visokoškolskih ustanova da se same snalaze za sredstva naplaćivanjem od studenata/kinja; sa druge strane, ne oseća nikakvu obavezu da zaista i suštinski brine o radnim mestima za svršene visokoškolce/ke.

Takođe, ni kvote za upis nisu prilagođene stvarnim potrebama društva. Takva situacija u pojedinim obrazovnim profilima stvara previše nezaposlenih kadrova., dok neke druge profile potpuno ugrožava.

Čitav sistem obrazovanja je u kapitalističkom sistemu izložen propadanju. Svi svedočimo sve većem broju incidenata, nasilnih akata i potpune erozije čitavog obrazovnog sistema od osnovnih škola do fakulteta i instituta. Svaki rad i svako znanje lako može biti zamenjeno uticajem novca ili kakvim političko-lobističkim uticajem.

Ovakva situacija najteže pada talentovanim mladim ljudima koji sami ili čiji roditelji moraju finansijski da se naprežu do krajnjih granica da bi na kraju tog procesa opet postojala neizvesnost da li će ta diploma, to zvanje i to znanje biti dovoljni.

Brucoškinje i brucoši, pre nego što stupite na, nadamo se, fakultete koje ste hteli, pogledajte i istražite kako su se ti fakulteti odnosili prema povećanju cena. Pogledajte koliko koštaju stvari na vašim fakultetima i šta sve od vas traže da plaćate. Razmislite koliko je to sveukupno realno. Da li plaćate enormnu školarinu i šta je njom pokriveno? Ili vas „finansira“ država i šta je time pokriveno? Da li i dalje plaćate polaganje ispita, skripte, knjige, potreban pribor i opremu, izrade radova, maketa, materijale? Koliko zapravo košta jedna godina studija?

Takođe, vrlo je bitno da pogledate na tim fakultetima ima li kakvih organizacija koje zaista zastupaju interese studenata i studentkinja. Razmislite zašto takozvani parlamenti rade tako da se to ni na koji način ne odražava na poboljšanje položaja studenata u društvu.

Razmislite zašto su studentske organizacije više u dosluhu sa upravama fakulteta nego sa svojim kolegamicama i kolegama. Ako nema nikoga da vas predstavlja – onda to treba da budete Vi lično. Slušaćete mnogo puta kako su studenti važna društvena sila; vreme je da vi ostvarite tu ulogu.

Srećan svima novi početak. U životu koji vas očekuje, biće potrebno da se borite i zalažete za svoje interese, jer niko drugi to neće i ne treba da radi u vaše ime. Borbe koje budete vodili mogu da budu odlučujuće za sudbinu čitavog društva, ali isto tako mogu da se odraze na uslove života svakoga pojedinačno.

Sve nas očekuje borba, jer živimo u vremenima nepravde.

Znanje nas može osloboditi. Znanje i obrazovanje koje bezuslovno moraju biti dostupni svima podjednako.

Protiv besmislenih školarina i nameta!

Znanje i budućnost svima!

Svesrpski sabor

Manifestacija koja je održana pod nazivom Svesrpski sabor, pod geslom koje smrdi na nacizam: Jedan narod - jedan sabor predstavlja pokušaj nacionalističke elite da predstavi svoju snagu za destabilizaciju krhkog mira na prostoru jugoslovenskih zemalja.

Sa obzirom na to da je čitav događaj organizovan od državnog vrha, primetna je bila žurba i brojni propusti u organizaciji što samo pokazuje da je sabor osmišljen i realizovan na brzinu. Takođe, ta pretpostavka nas dovodi do pitanja: zašto se sabor uopšte dogodio? Odgovor koji se nameće sam po sebi je – Rezolucija o Srebrenici. Takođe, po svemu viđenom, to je i ciljana publika – zemlje koje su na spisku sponzora te rezolucije.

Što se tiče sadržaja govora, oni nisu doneli ništa novo; neprestano pozivanje na mogućnost daljnje promene granica je upereno ka onima koji zapravo odlučuju o politikama koje vode nacionalne elite na Balkanu. Upravo to ojačava sve one nacionalizme koji žive od straha od ove politike. Na taj način, balkanski šovinizmi pomažu jedan drugome već decenijama, a najviše onima koji arbitriraju u odnosima između najbližih naroda.

U iznesenim stavovima podrazumevano je uključen najreakcionarniji paket stavova koji zadiru u osnovna prava i koji nastavljaju da guraju nos u živote pre svega mladih žena od kojih se očekuje da budu mašine za rađanje za nacionalističke igre brojevima. Takođe, i u ovoj prilici, umesto da šire poruku mira, predstavnici crkve su tu da blagoslove podele i zveckanje oružjem.

Svaka prilika je dobra za širenje nacionalističke retorike, te tako i takozvana opozicija koristi novu priliku da optuži vlast za još jedno priznanje Kosova.

Naše mišljenje je da ovakvi skupovi po svom sadržaju, nameri i krajnjem efektu štetni za sve narode na prostoru Balkana.

Mi se borimo za suprotnu politiku – politiku povezivanja i smanjenja međunacionalnih tenzija. Nacionalizam, uprkos svom zalaganju na rečima, najviše šteti onom narodu u kome deluje.

Zato svaki šovinizam mora biti poražen u zajednici koju navodno predstavlja.

Umesto dodvoravanja velesilama, balkanski narodi treba jedni drugima pruže ruku i ostvare svoj mir.

Živela zajednica ravnopravnih balkanskih naroda!

OKUPACIJA?

Često se u političkim raspravama, kako u javnoj tako i u privatnoj sferi, poteže reč „okupacija“ kao argument u opisivanju trenutnog stanja u Srbiji. Ovo se podjednako odnosi na desno-nacionalističku i desno-liberalnu stranu političkog spektra u zemlji. Ovu reč vole da potegnu kako iz takozvane opozicije, tako i iz vladajućih grupa, samo u različitim prilikama.

Pošto je toliko frekventan u političkom žargonu, trebalo bi se malo pozabaviti značajem ovog termina i smislom njegove upotrebe.

Od skupova protiv Rio Tinta do medijskih blefova vlasti, reč okupacija postala je nova mobilizatorska lozinka. Što se tiče stanja suvereniteta u ovoj fazi postojanja imperijalizma kao najviše faze kapitalizma, suvereniteti većine nacionalnih država su mrtvo slovo na papiru, isto kao što je slučaj sa terminom demokratija.

Ako pogledamo ko upotrebljava ovu reč, vidimo da uz proteste protiv rudarenja litijuma i građanističkog doživljaja „otete države“ vredi pomenuti skorašnji blef vlasti oko proglašavanja okupacije na Kosovu, a takođe i sve češću pojavu opskurnih desničarskih grupa čiji se jedini program vrti oko ove reči.

Desničarski i odnos vlasti prema okupaciji ima za cilj da militaristički rečnik normalizuje i da dalje insistira na ratnom diskursu. Nama je ovde važan protest protiv Rio Tinta, jer je u ovom času najmasovniji pokret u Srbiji, sa moguće najvećim političkim, ali i u mnogim drugim posledicama u bilo kom ishodu ove borbe. Takođe, reč je o antiimperijalističkoj borbi u svojoj suštini. Zato, prateći situaciju i učestvujući u masi, primećujemo i imamo potrebu da kažemo da frekventna upotreba ove reči pokušava da čitav protest uklopi u oportunistički i nacionalistički narativ kojim se sadašnja sit-

uacija upoređuje samo i isključivo sa Prvim svetskim ratom. Time nacionalističke snage pokušavaju da ostvare ideološku hegemoniju unutar ovog pokreta.

Ovaj potez je naizgled pragmatičan, jer se na taj način većina stanovnika Srbije identifikuje sa ovim narativom iz prostog razloga što je teško naći porodicu u Srbiji u kojoj bar neko od predaka nije prošao Prvi svetski rat, sa velikom verovatnoćom da je poginuo za to vreme.

Međutim, taj pragmatizam je nepraktičan; pre svega jer analogija nije dobra. Ne, nije ovde reč o tome da vojska neke strane države-imperije napada Srbiju. Zato u mobilizacijama za otpor ne treba insistirati na takozvanom nacionalnom jedinstvu, jer je reč o buržoaskoj prevari.

U protestima protiv Rio Tinta treba da bude jasno da su među neprijateljima delovi srpske buržoazije, pre svega kompradorske koja od propasti životne sredine ima direktne finansijske koristi. Kao što uostalom imaju upravljači sirovinskih baza imperijalizma u kojima postoji prebogata, ali vrlo uska, politička i finansijska elita i naspram nje osiromašene mase izložene kako teror korporacija, tako i kriminalu i opštem siromaštvu iznad svega.

Sa druge strane, i unutar protesta javljaju se neki drugi delovi buržoazije, pre svega sitne kao i nekih sitnosopstveničkih elemenata, ali to je ono što ovom pokretu daje narodnofrontovski karakter, prilagođen novim uslovima. To, međutim, nikako ne znači da treba štedeti buržoaziju kao klasu zarad lažnog jedinstva, jer to jedinstvo ne može biti postignuto zbog klasnog i ekonomskog interesa krupne domaće buržoazije i njihove upravljačke strukture u ime i za račun međunarodnog kapitalizma.

Međunarodnom kapitalizmu se efikasnije suprodstavlja borbom na međunarodnom

nivou, umesto atomizovane i izgubljene lokalizovane borbe koja je osetljiva na nacionalnu patetiku.

Borba ima veće šanse za uspeh ukoliko se zasniva na realnoj postavci problema. Ovde definitivno nije reč o okupaciji, jer trenutno represiju vrši srpska policija, ona koju čine Srbi, koji primaju naloge i naređenja od Srba u ime države Srbije.

Naivna očekivanja da će se sadašnja vojska ikada staviti na stranu masa koje zahtevaju nekakva prava jesu štetna, a ne mobilizatorska. Apelovanje na nacionalnu svest policajaca je zaludan posao, oni će svejedno nastaviti da prave spiskove, uhode, pritiskaju, pišu kazne, zovu na razgovore, saslušavaju i naravno tuku kad im se kaže. Da, sve to rade i radiće Srbima, ali ne zato što su Srbi, nego zato što smetaju interesima sistema.

O tome se ovde radi, a ne o novoj Kolubarskoj ili Cerskoj bici.

Pravo je volja vladajuće klase

Dana 11. jula 2024. godine Ustavni sud Republike Srbije objavio je Saopštenje sa devete sednice. Kratko, sročeno tipičnim birokratsko-pravničkim jezikom koji treba da zamaskira suštinu, obznanjeno je da je odredba Vlade o Prostornom planu područja posebne namene neustavna.

To konkretno znači da je kompaniji Rio Tinto dato za pravo da počne sa svojim planovima na eksploataciji jadarita od koga će dobijati litijum. Posle višegodišnje borbe protiv jedne od najvećih i najozloglašnijih kompanija na svetu, ova odluka Ustavnog suda uvodi nas u novu fazu borbe.

Sada je država, što je očekivano, stala na stranu krupnog kapitala. Za kopanje litijuma u poslednjih desetak dana izjasnili su se ambasadori tri zapadne sile – Velike Britanije, Nemačke i Sjedinjenih Američkih Država.

Takođe, svesni smo da je i do sada važeća Uredba bila donesena pod pritiskom i zbog straha od javnosti. Izgleda da su stratezi kapitala procenili da je dovoljno vremena prošlo da se zaboravi sve, a naročito izjava Aleksandra Vučića da ne možemo da žrtvujemo više ljudi nego što je planirano. Ove rečita izjava pre svega govori da je država itekako svesna štetnosti planiranog procesa, ali da je kao ni obično nije briga za žrtve građanki i građana.

Svi koji se uključeni u borbu protiv Rio Tinta već godinama su svesni da je politički, medijski vrh i dobar deo akademske zajednice prosto potkupljen. Dokaz za to daju i najviši državni funkcioneri kada pitaju ljude ko će da plati štetu Rio Tintu. To se, naravno, odnosi na dosadašnje investicije od kojih su izvesne samo pare za lobiranje i marketing, jer do sada drugih investicija praktično nije ni bilo.

Pokret protiv kompanije Rio Tinto je jedan

od retkih pravih pokreta odozdo, u kome lokalno stanovništvo brani svoju životnu sredinu – njive, voćnjake, potoke koji ih hrane, šume i vazduh. Istrajnost običnih ljudi, često staraca, nagnala je i lažnu, buržujsku opoziciju da počne da glumi zainteresovanost za ovu temu, jer su se ova pitanja ispostavila kao veoma moćna za mobilizaciju masa, što pomenutim politikanima već godinama ne polazi za rukom, uprkos skoncentrisanoj ekonomskoj moći.

U pokret se uključuju razne mutivode i mutikaše koje pokušavaju da profitiraju koristeći ovu borbu za svoje agende, a tu se javljaju i nacional-šovinisti i takozvani evropejci. Uprkos svemu tome, treba uvek jednu stvar imati jasno na umu: ovo je borba protiv multinacionalnog kapitala, protiv kapitalističkog giganta moćnijeg od države Srbije koja će u ovom procesu biti samo instrument za ostvarivanje interesa kapitala.

Odluka Ustavnog suda je u tom smislu potpuno očekivana. Što se nas tiče, dobro je da padnu maske. Dobro je što se Vučić i njegova kamarila javno svrstavaju uz krupni kapital. Dobro je što se krupni kapital svrstava uz Vučića i kamarilu. Sve to tako u kapitalizmu ide. Dobro je što se ambasadori oglašavaju, jer tako optužba vlasti o delovanju nekakvih zapadnih obaveštajnih službi da bi sprečili zapadnu krupnu kompaniju izgledaju kao ono što i jesu – običan medijski spin i još jedna laž.

Mi ćemo se i dalje boriti protiv Rio Tinta, kao jednog od lica imperijalizma – eksploatatorskog, trovačkog, štetnog i lažljivog. Uz to, razobličaćemo i dalje ono što nacionalisti koji se ubacuju u ovaj pokret da bi ga omeli ne mogu i ne žele da vide: kapitalistička država i njen pravni sistem služe interesima kapitala i klase koja taj kap-

ital poseduje. Najtačnija definicija prava glasi: pravo je volja vladajuće klase pretočena u zakon. Ali, vidimo da ne mora ni zakon, dovoljne su odredbe ili odluke ustavnog suda. Pravni sistem je, tačnije, odraz volje vladajuće klase.

Obožavanje nacionalne države i pozivanje na pretke ovde nije ni od kakve pomoći; pre svega, ovde je bitnije da se govori o budućim naraštajima koji će naslediti otrovanu vodu i zemlju, nego o precima koje je vladajuća klasa njihovog vremena slala na klanicu. Drugo i ne manje važno jeste činjenica da je planirana eksploatacija sličnog tipa i u drugim balkanskim zemljama. Stoga, da bi borba bila efikasnija, ona treba da bude i objedinjena. Trovanje ove borbe kosovskim pitanjem nije ništa drugo do trolovanja.

Svakome ko je uključen/a u ovu borbu jasno je da ona mora da traje – protivnik je veliki i ozbiljan, interesi su u pitanju, veliki novac je u igri. Ali, kao što kaže ona stara pesme – ujedinjeni narod ne može biti pobeđen. Da, biće otpupljenih, zavedenih, biće pretnji i represije, biće nasilja policije i sumanutih sudskih odluka. Svega toga će biti, ali mi ionako nemamo šta da izgubimo više, osim vode i vazduha.

Nećete proći!

Podržavamo opštenarodni pokret protiv kopanja litijuma od strane multinacionalne kompanije Rio Tinto. U ponedeljak, 5. avgusta deo našeg članstva bio je u Rekovcu.

Povodom marginalne pojave ultradesnih znamenja na ovim skupovima, izjavljujemo da ih smatramo provokacijama usmerenim na otupljivanje oštrice opštenarodnog bunta koje ove grupe izvode u saradnji sa vlastima.

Protiv privilegija zločinačkoj korporaciji, za zdravu vodu i životnu sredinu!

Živela borba naroda!

Šta se dogodilo u Beogradu 10. avgusta?

Protest koji je održan u Beogradu 10. avgusta bio je protiv kopanja litijuma i projekta kompanije Rio Tinto i aktuelne kampanje vlasti Republike Srbije da se mimo volje stanovništva, pre svega ugroženih područja, to i dogodi.

Navedeni protest bio je kulminacija procesa koji je otpočeo sa skandaloznom odlukom Ustavnog suda RS o ukidanju odredbe Vlade kojom je onemogućeno dalje legalno istraživanje u područjima posebne namene. Treba reći i da je navedena odredba bila donesena pod pritiskom tada stvorenog pokreta protiv po zlu poznate multinacionalne kompanije koja je u svojoj istoriji ostavila iza sebe ubilačku reputaciju.

Tom prilikom niko nije bio dovoljno naivan da pomisli kako je Rio Tinto konačno poražen; ipak bila je to velika pobeda, a za rudarskog giganta neočekivani udarac koji ih je naterao da promene strategiju.

Ne treba zaboraviti tadašnje reči Aleksandra Vučića da ne može biti žrtvovan veći broj ljudi od onoga koliko je planirano. Ta rečita izjava koja ukazuje na punu svest vlasti o štetnosti projekta, danas je zaboravljena od onoga koji ju je izrekao. On danas, na čelu svog političkog tima, agituje svim sredstvima, često poričući sopstvene izjave, da projekat počne.

Posle dve godine, kompanija i njeni lobisti iz vlasti misle da je sve zaboravljeno i da se novom medijskom ofanzivom i političko-pravnim pritiscima počinje ispočetka.

Broj ljudi izašlih na ulice Beograda, ali i drugih mesta danima pre toga, izazvao je paniku u vlasti. Iako suštinski neugrožena, uključila je najtežu medijsku artiljeriju i slavno propala u tom pokušaju. Pušteni su svi do sada poznati medijski spinovi o stranim službama, albanskim te hrvatskim interesima, državnom udaru, šteti po Srbiju i tako dalje, ali zalud. Stanovnici i stanovnice

Srbije, uprkos ne preterano pohvalnom ekološkom ponašanju na svakodnevnom nivou ipak su svesni količine opasnosti koja se nadvija i znaju šta ne daju.

Naspram uplašenog i korumpiranog državnog aparata 10. avgusta 2024. godine stajala je heterogena masa. Specifičan politički razvoj srpske scene po raspadu Jugoslavije učinio je da je zvanična stranačka scena potpuno asimetrična. Vladajuća stranka je predimenzionirani aparat koji prepliće interese određenog dela buržoazije u kome je glavni interes ostanak na vlasti.

Takozvana opozicija je sastavljena od takozvanih proevropskih snaga koje u ideološkom a često i kadrovskom smislu ne predstavljaju nikakvu alternativu vladajućoj stranci. Kao što smo to više puta naglasili, njihov najveći doprinos borbi za promene u Srbiji bilo bi sklanjanje sa puta, što se dobrovoljno neće dogoditi.

Naprotiv, upravo ideje o blokadi dve železničke stanice u Beogradu dolaze iz tog spektra zamišljanja radikalizma. Toliko puta je blokirana Gazela i svaki put se ispostavilo da je pogrešan potez. Logično jer po-EU politika nema viziju borbe, pa se sve radi isto već decenijama.

Uprkos pogrešnim metodama u preuzimanju protesta, osuđujemo represiju nad aktivistima i zahtevamo njihovo puštanje.

Ne treba zaboraviti agresivne nacionalističke elemente koji se trude da svojom ikonografijom dalje šire svoje bolesne ideje i ostave utisak da je osnovni ton protesta nacionalšovinizam uz evociranje isključivo Prvog svetskog rata i beskonačno ponavljanje mantri o Ceru, Kolubari i precima.

Uz to, ova idejna struja u masi je posebno štetna jer, imajući u vidu planove Rio Tinta i zemalja EU, Srbija nije jedina ugrožena litijumskim planovima, već i zemlje iz okruženja. Zato je neophodno da se

nacionalistički folklor i retorika smanje koliko je moguće jer će ova borba morati da se vodi zajedno sa Bošnjacima i drugim narodima i narodnostima iz okruženja.

U svemu tome, ili bolje rečeno pored svega toga, jeste većinska Srbija koja ne oseća da je politički predstavlja bilo ko; koja je izašla na ulice svojih mesta, od najmanjih opštinskih do regionalnih centara najavljujući veličanstveni prizor stotina hiljada ljudi koji se bore protiv imperijalne politike, zagađenja, korupcije i kolonijalnog statusa u koje ovo društvo klizi.

Za „dušu“ te većinske Srbije bore se razne sile umešane u masu. Toga se ne treba plašiti; prirodno je da diskreditovana i nemaštovita politička elita pokuša da napuni svoja usahla jedra narodnom energijom. Prirodno je da različite službe instaliraju svoje provokatore i agente u masu. Prirodno je da vlast pokuša da napravi konfuziju i na kraju deluje silom. Prirodno je da politikanti ovde potraže svoju šansu.

Međutim, treba insistirati na tome da se drži fokus na temi rudarenja, litijuma i korupcionaške veze sadašnjih vlasti sa zločinačkom multinacionalnom. Treba delovati u pravcu osveščivanja, treba se boriti protiv agentura i provokatora. Mnogo je zadataka pred revolucionarima u predstojećem periodu, jer iskušenja će biti velika.

Mi smo u masi. Borimo se protiv imperijalnog plana, protiv uništenja životne sredine, protiv raseljavanja stanovništva. Rečju, borimo se protiv kapitalizma i njegovih predstavnika. Naše ruke su spremne da prihvate sve koji žele tu istu borbu – za život i bolji svet.

Rio Tinto napolje!

Pritvoreni na slobodu! Dole represija!

Lobisti za Rio Tinto na odgovornost!

Oslobođenje Asanža

Svetom se pronela vest o oslobođenju Džulijana Asanža. Početnu nevericu zamerala je određena euforija i proglašena je pobjeda. Oslobođeni Asanž sniman je na ulasku u avion, kao i tokom samog leta ka njegovoj rodnoj Australiji, koja se, posle nekoliko godina neoglašavanja ipak povinovala zahtevu javnosti i nevoljno, ali ipak založila za svog najpopularnijeg državljanina.

Tokom dana počeli su da isplivavaju detalji koji čitavu sliku o pobjedi poljuljavaju u dobroj meri. Da, Asanž je pušten iz tamnice Belmarš u kojoj je proveo 5 godina čekajući da bude izručen SAD gde ga je očekivala kazna duža od jednog veka. U tom smislu, pobjeda jeste postignuta – neće biti izručen, a dosadašnji boravak u zatvoru biće pravno pokriven time da je za delo oko koga je postignuta nagodba predviđena petogodišnja zatvorska kazna.

Na taj način fingirana je pravna država i ta činjenica treba da pokrije činjenicu da je Asanžov boravak u tamnici, njegov tretman tamo, činjenica da je izlagan zlostavljanju i mučenju nespavanjem, izolacijom, da mu je bilo jedno vreme otežavana komunikacija sa pravnim timom i tako dalje i tako dalje.

Jedino je pažnja svetske javnosti sprečavala da se ovo lagano ubijanje i završi smrću. Upornim političkim, javnim ali i pravnim radom došlo je do ovog ishoda. Asanž je oslobođen, a vlastodršci su uspeali u nameri da mu prišiju etiketu špijuna.

Ova etiketa predstavlja realni problem, a evo i zašto: britansko (takozvano anglosaksonsko) pravo je precedentno. Ovaj britanski sistem je raširen po bivšim imperijalnim kolonijama, pa tako i u druge dve velike zemlje umešane u slučaj – SAD i Australiji. Precedentno znači da ne postoje pisani zakoni, već se na sudovima proučavaju srodni predmeti, pa se presude donose na osnovu njih. Tako je slučaj SAD protiv Asanža postao presedan (odnosno precedent) po kome se sada sudovi u SAD mogu pozivati na ovaj slučaj i novinarske aktivnosti koja ih ugrožavaju mogu proglasiti za akt špijunaže. Dakle, život Džulijana Asanža plaćen je, između ostalog, i time što je postao presedan u borbi protiv drugih slobodoumnih javnih radnika/ca. Asanžu i njegovom timu tu ne treba zamerati – oni su se borili za goli život koji je godinama bio u neposrednoj opasnosti. Odbranu tog jednog života treba pozdraviti.

Ipak, treba imati svest o tome da je i ovaj, minimalni uspeh u odbrani jednog jedinog života, postignut zbog angažovanja velikog broja ljudi iz čitavog sveta koji nisu dozvolili da se van očiju javnosti izvede egzekucija nad čovekom koji im je pao šaka. Isto tako, ta ista javnost, računajući sve nas, moraće u skoroj budućnosti da se angažuje oko još

mnogo slobodoumnih ljudi koji će dolaziti pod udar represije sistema.

Na kraju, da bi izmaltretirali do kraja i stvarali nove nevolje, silnici koji su vodili slučaj protiv njega našli su način da mu nakon svega dodatno otežaju život; avion kojim je prebačen na potpisivanje nagodbe i koji ga je nakon toga prevezao u rodnu zemlju biće tretiran kao svojevrtni taksi i naplaćen od njega čitavih pola miliona dolara.

Ova epizoda je završena. Njen kraj označava ulazak u novu fazu represije. Represija se

pojačava jer je sistem u sve dubljoj krizi i svaki glas neslaganja im predstavlja problem. Mi ćemo naše glasove i dalje pridruživati svakom pravdoljubivom neslaganju sa nepravdom imperijalizma. Ne plašimo se njihove sile, jer moć potlačenih koji se osveste veća je od svake moći nepravde.

Živela borba za istinu i pravdu!

Živeo socijalizam!

CRNA LISTA

Kao i u prethodno objavljenom broju, prateći zvanične medije u Srbiji (RTS, B92, N1, Danas, Nova, Novosti..) od 1. maja do trenutka objavljivanja ovog teksta, prikupili smo podatke koji pokazuju koliko su uslovi rada sa kojima se suočavamo sve lošiji dok država i njene odgovorne institucije ne pokazuju bilo koju vrstu brige, a ni neophodne zaštite. Zakonodavni sistem je uvek na strani poslodavca i bez odgovarajućih mera kojim bi se zaštitili radnici. Bez obzira na to svakim danom svedočimo i stalnom kršenja zakona od strane poslodavaca, neadekvatnim uslovima rada, zapošljavanju na crno bez socijalne i zdravstvene zaštite, niskim cenama rada i raznim ucenama kojima je većina radnika u borbi za goli život prinuđena da pristane na eksploataciju.

Koliko je situacija na tržištu rada katastrofalna govore podaci da je od Međunarodnog praznika rada do 5 oktobra:

lakše povređeno - 53 radnika

teže povređeno - 16 radnika

stradalo - 6 radnika

Situacija je takva da zahteva hitnu reakciju nadležnih institucija i sankcionisanje odgovornih, iako bilo kakvi odgovori i odgovornosti uporno izostaju.

-----FELJTON-----

ISTORIJSKI KONTEKST U JUGOSLAVIJI

Feljton koji je nastao na osnovu rada Lidije Vasiljević, originalno objavljen u zborniku „Sestrinstvo i jedinstvo? Društvo u pokretu“. Verujemo da će ovi tekstovi biti od koristi mlađim drugaricama i drugovima pred kojima je težak zadatak učenja o klasnoj borbi i borbi za rodnu ravnopravnost kao njenom neodvojivom delu u uslovima dominacije konzervativnih i reakcionarnih snaga.
(četvrti deo)

Prve doktorke i profesorke fakulteta, udate u bogatim porodicama, bile su jezgro srpske kulturne i intelektualne elite početkom 20. veka. Početkom 20. veka samo 6% žena bilo je pismeno, ali je istovremeno nekoliko srpskih žena bilo među prvim studentkinjama na univerzitetima u inostranstvu. Tokom Prvog i Drugog svetskog rata, ženski pokret za emancipaciju započeo je kroz sindikate i radničke stranke, budući da su isti bili spremni obrađivati ženske probleme.

Nakon rata gotovo svi zakoni koji regulišu status žena ostali su nepromenjeni, a loši uslovi, spor razvoj, nerešena nacionalna pitanja i socijalni problemi, pridoneli su tome da žene postanu najobespravljeniji članovi društva. Komunistički režim formalno je propovedao rodnu jednakost. U toku socijalističke revolucije, postignuti su značajni rezultati u unapređenju društveno-ekonomskog položaja i uloge žena. Napredak je učinjen u odnosu na stepen pismenosti žena, fakultetsko obrazovanje, radno mesto, kao i odredbe koje se tiču razvoda, pobačaja i porodijskog dopusta. U domenu studiranja i radnog mesta, međutim, žene su uglavnom bile ograničene na tradicionalno ženske uloge. Krajem sedamdesetih, nova generacija jugoslovenskih žena počela je preispitivati ove pretpostavke o emancipaciji, pozivajući na radikalne promjene u postojećim društvenim vrednostima i institucijama, zahtijevajući kraj patrijarhalnog uređenja. Prva feministička organizacija, Žene i društvo, započela je s

delovanjem u Beogradu 1979. godine. Grupa je aktivno učestvovala u rešavanju problema poput diskriminacije, nasilja, polnih i rod-nih predrasuda. Uskoro je stvorena mreža, osnivanjem organizacija u ostalim jugoslovenskim republikama. Do 1990. godine, organizacije su redovno organizovale radionice, seminare i okrugle stolove. Inspirisale su druge ženske grupe da započnu s radom na sličnim problemima, a pomogle su pokretanje SOS telefona za decu i žene žrtve nasilja, Ženskog lobija, Ženskog parlamenta, Žena u crnom, itd. Ženski pokret u Bogradu je rođen u specifičnim društvenim uslovima, koje istovremeno karakterišu tri društvene činjenice: 1. rat povezan s raspadom Jugoslavije, 2. sankcije UN-a i izolacija zemlje, i 3. transformacija zemlje od „socijalističke“ u „postkomunističku“.

Tokom rata devedesetih, ženske grupe su se uglavnom bavile humanitarnim radom, problemima izbeglica, proteranih, socijalnih slučajeva, samohranih majki, nezaposlenih, itd. Uskoro je bilo više od 100 ženskih nevladinih organizacija koje su se borile na civilnoj teritoriji.²¹ Tokom devedesetih teret „ekonomije preživljavanja“ dodatno je narušio ravnotežu rodnih odnosa u privatnoj sferi, često još više marginalizirajući žene. Organizacije osnovane s ciljem poboljšanja života žena u mnogim aspektima obrazovanja, nasilja nad ženama, traffickingu, traumama, politici, zdravlju, psihološkoj podršci, pacifizmu, itd.

Problem je bio i odliv mozgova, kao i činjenica da se cela ženska feministička scena oslanjala na lični autoritet i snagu nekoliko feministkinja. Njihove vlastite stručnosti, dobre veze s donatorima, i međusobno nepomirljive ideje o budućnosti ženskog pokreta rezultirale su raskolom krajem 20. veka. Grupe su se podelile na teoretičarke, poput onih na Ženskim studijama, i aktivistkinje s konkretnim iskustvima. Ove su aktivističke grupe formirale različite nevladine organizacije u skladu sa svojim specifičnim potrebama, te ciljnim grupama koje su odlučile da podrže. Politički proces iz 2000. otvorio je nove mogućnosti za feministkinje, uvodeći institucionalizaciju mehanizama rodne jednakosti u državu. U ovom istorijskom trenutku gotovo 90% žena nije moglo da objasni značenje pojma rodne jednakosti, a većina stanovništva je gajila duboke nacionalističke stavove. Marina Blagojević smatra da se jasno pokazalo kako dominantna feministička tvrdnja, stvorena na zapadu i uvezena, o ženama kao većim žrtvama tranzicije, ne drži vodu u srpskom kontekstu. Model korišćen u Srbiji, kao pokušaj uvođenja roda u civilno društvo, već je bio korišćen u zemljama koje su prethodno prošle neku vrstu tranzicije. Kapitalistički model tražio je rešenja za „probleme“ istočnoevropskih žena. Svaka

zemlja u tranziciji bila je podsticana na reformaciju „nacionalne mašinerije“ kako bi se bavila ženskim pitanjima. Druge institucije zapadnjačkog feminizma – ženske lobističke grupe, rodni think tanks, skloništa za žene, telefonske linije za žrtve silovanja, ženske knjižare – počele su se pojavljivati širom postkomunističkih zemalja. Kristen Ghodsee upoređuje komuniste koji su pokušali ukinuti privatno vlasništvo administrativnim odlukama s međunarodnom zajednicom koja je pokušala da stvori novu rodnu subjektivnost preko noći, uvođenjem „najboljih praksi“ sa zapada. Istovremeno, postojalo je očekivanje da cela feministička scena, koja je postojala pre uvođenja ovakvih zapadnjačkih modela, treba da se uklopi u ovaj plan. Ova činjenica, kao i veliki zaokret prema institucionalizaciji, stvorili su rascep između organizacija koje su se uklopile i onih koje će ostati verne svojim starim idejama. Neke nevladine organizacije su nestale zbog nedovoljnog finansiranja, neke su uspele da pronađu svoj put, a neke su postale lideri ovog procesa, uspostavljajući stručni status i visoki autoritet svojim (neformalnim) vođama.

-----KULTURA-----

Intervencija Sjedinjenih Država u Gvatemali Operacija PBSUCCESS

Operacija svrgavanja gvatemalske vlade 1954. godine smatra se drugačijom od prethodnih severnoameričkih intervencija, jer ju je osmislila i izvela nedavno osnovana Centralna obaveštajna agencija (CIA), oformljena Zakonom o nacionalnoj bezbednosti iz 1947. godine, a koju je predsednik Truman ovlastio da sprovodi tajne misije pored njenih navedenih obaveštajnih i kontraobaveštajnih uloga, sa ciljem da utiču na spoljnu politiku zemalja, bez otvorene diplomatije ili oružanih snaga u svojstvu zatiranja komunističkih težnji (čitaj pretnji) po svaku cenu. Kao i operacija TPAJAKS u Iranu, ovo je bila jedna od prethodnica dugačke liste tajnih operacija koje je CIA sprovodila u kasnijim decenijama širom sveta. Zbog niskog budžeta i relativne bezbednosti uspeh operacije PBSUCCESS naveo je administraciju predsednika Ajzenhauera da ovu vrstu intervencija smatra idealnim receptom za učvršćivanje prisustva u regionu.

Narodna revolucija u Gvatemali je započela 1944. godine, a kao njen rezultat demokratski je izabran Hakobo Arbens (Juan Jacobo Árbenz) za predsednika zemlje 1951. godine sa politikom koju je Vašington video kao podršku komunizmu i u suprotnosti sa interesima SAD, a zapravo je bila nepovoljna za američku kompaniju United Fruit Company (UFC) koja je učestvovala u veoma efikasnoj kampanji lobiranja za vladu SAD sa ciljem da se zbaci demokratska vlada predsednika Arbensa i da se primeni novi režim usklađen sa njihovim interesima koje vodi Karlos Kastiljo Armas.

Službenici CIA-e imali su malo znanja o gvatemalskoj političkoj i društvenoj panorami pre 1951. godine, uključujući revolucionarni proces koji je započeo 1944. i koji je

nastojao da demokratizuje i industrijalizuje zemlju kroz socijalnu jednakost i pravedniju raspodelu sredstava za proizvodnju bogatstva, počevši od države. Iako su se reforme u Gvatemali mogle uporediti sa onima koje su SAD paralelno promovisale u Aziji, CIA ih je doživljavala kao deo globalne zavere SSSR-a i kao znak da komunistička ideologija ulazi u „dвориšte“ Sjedinjenih Država, ugrožavajući državnu bezbednost i suverenitet nad američkim kontinentom.

Ciljevi operacije PBSUCCESS prema memorandumu od 12. novembra 1953. godine bili su tajno eliminisanje (i ako je moguće bez krvoprolića) aktuelne vlade pod upravom komunista i tajno formiranje proameričke vlade u Gvatemali. Oni su se odvijali kroz 4 faze:

1. Planiranje
2. Evaluacija i priprema
3. Propaganda: širenje straha i bez debate
4. Paravojna ofanziva: kontrarevolucija

Nakon što su sredstva odobrena i plan operacije uspostavljen, u januaru 1954. godine, CIA započinje preliminarne akcije oslabljivanja i izolacije gvatemalske vlade putem vojne podrške na teritoriji zemlje i od vitalnog značaja za uspeh operacije, u susednim zemljama. U vojnim redovima gvatemalske vojske Arbenas je imao većinski ugled, s druge strane, Agencija je uspostavila sporazum sa nikaragvanskim diktatorom Anastasijom Somosom, koji je video Gvatemalski demokratski režim kao opasnost po sopstveni autoritet. Takođe, računajući na vladu Hondurasa.

Kada je CIA-ina logistička i finansijska podrška bila formalizovana, Kastiljo Armas, odabran od Vašingtona da predvodi paravojne jedinice je premestio svoje trupe u dve

baze u Nikaragvi gde je započeo obuku o upotrebi oružja, vezama, sabotazi i rušenju, kao i druge pripreme za invaziju. Paralelno sa curenjem informacija o ovoj zaveri, SAD organizuje konferenciju u Karakasu „Politika američkih država protiv intervencije međunarodnog komunizma“ 1954. godine čime vrši blokadu uvoza oružja (kao i izvoza u susedne zemlje) koja se u Gvatemali prethodno obavljala iz Čehoslovačke. Operativna faza podrazumevala je i kampove za obuku u zoni Panamskog kanala i regrutaciju pilota za izviđačke letove.

Cilj propagande je bio da preokrene revoluciju iz 1944. godine, poništavanjem agrarne reforme i zamenom Arbensa autoritarnim vođom i tako se vojni udar pojavljuje kao najbrža opcija za postizanje ciljeva a CIA sve političke, paravojne i psihološke napore usmerava da zastraši vojsku i podstakne ustanak putem vojne hunte, čime će se osigurati zaštita interesa američkih kompanija koje se nalaze u zemlji.

Za pripremu i distribuciju antivladine propagande kao i izazivanje straha bila je zadužena glavna baza na Floridi. Studenti antikomunističkog univerziteta (CEUA) i zemljoposjednici pogođeni Uredbom 900 (Decreto 900) bili su zaduženi za distribuciju i širenje laži da je Uredba bila test za kolektivizaciju poljoprivrede i osnivanje državnih farmi i prinudnog rada. Svemu tome doprinosi i Katolička crkva predvođena nadbiskupom Marijanom Roselom i Arelanom koja je izdala pastoralno pismo pozivajući na krstaški rat protiv komunizma u Gvatemali.

Kao odgovor na sve to vlada Gvatemale započinje masovne racije i hapšenja grupa kao što su CEUA i drugih sumnjivih lica počevši od 25. januara 1954. godine, a takođe je suspendovala prava na slobodno izražavanje i okupljanje, što je doprinelo imidžu Gvatemale kao opresivnom i nedemokratskom režimu na lokalnom i međunarodnom nivou. Dana 1. maja 1954. godine pušten je u etar La Voz de la Liberación („Glas oslobođenja“),

tajna opoziciona radio stanica koja se navodno nalazila u unutrašnjosti Gvatemale i koja je prenosila poruke protiv režima pod sloganom „Rad, hleb i domovina“. Međutim, prenose je u Majamiju snimila grupa Gvatemalaca koje je regrutovala CIA i zatim preko Paname slala u američku ambasadu u Gvatemali. Istovremeno, zvanična lokalna radio stanica (TGV) biva ugašena zbog tehničkih smetnji, i zahvaljujući tome CIA je praktično dobila medijski monopol tokom kritične faze PBSSUCCESS-a. Novine ilegalne opozicione grupe El Rebelde i El Combate objavile su seriju članaka usmerenih na pripadnike vojske ohrabrujući ih da dezertiraju i podrže pobunjenički pokret. Ova ofanziva medijskog izveštavanja, uz ponude mita, ucene i pretnje visokim zvaničnicima, dodatno je povećala pritisak i neizvesnost među onima koji su strahovali da će Sjedinjene Države izvršiti invaziju. Ministarstvo odbrane SAD je izvršilo pomorsku blokadu tokom koje su čak stigli zaustaviti i zapleniti francuske i britanske brodove kršeći međunarodne konvencije, očekujući zaplenu oružja koje je vlada prethodno kupila od Čehoslovačke. Dvadesetak dana kasnije 26. maja je poleteo jedan od aviona Kastilja Armasa (koji su obezbedile SAD) na prestonicu i na predsedničku palatu bacanjem pamfleta ispred Kasarne predsedničke garde. Pamfleti su podsticali stražare na „Borbu protiv komunističkog ateizma, komunističke intervencije i protiv ugnjetavanja komunista... borite se sa svojom braćom patriotama, borite se sa Kastiljom Armasom“.

Potom, SAD su preduzele drastičnije akcije da zastraše vladu Gvatemale potpisivanjem sporazuma o vojnoj pomoći sa Hondurasom kojim otpočinje da šalje tenkove i avione u Tegusigalpu. Krajem maja 1954. godine, psihološki pritisak na gvatemalsku vladu i vojsku dostigao je vrhunac, Arbens je predložio predsedniku Hondurasa pakt o nenapadanju i zatražio sastanak sa Ajzenhau-

erom radi ublažavanja tenzija, ali nije dobio odgovor. Operacija je bila spremna da pređe na najkritičniju fazu zvanu invazija.

Dana 15. juna počinje invazija pod vođstvom Armasa i grupom od 480 ljudi podeljenih u 4 grupe. Dok Radio Liberasion lažno izveštava prestonicu o velikoj bici u Eskipula gde se civilno stanovništvo spontano pridružilo oslobodilačkim snagama koje su već krenule ka prestonici. Američki avioni su nadletali gradom tokom provladinih demonstracija i bacili jednu bombu na periferiju grada bez veće štete ali nosili velike zvučnike sa kojih su rekreirali zvuk invazije i bombardovanja praveći tako psihološki efekat ratnog stanja. Arbens je podneo ostavku predsedništvu u noći 27. juna 1954. i imenovao za naslednika pukovnika Diasa koji odmah preuzima vlast „u ime Revolucije 1944”. PBSUCCESS je okončan i operativni agenti su započeli povlačenje 1. jula 1954. Glas oslobođenja se ugasio i oficiri su naredili da se uništi sva dokumentacija o operaciji na teritoriji Gvatemale.

Novi režim Kastilja Armasa je odmah preduzeo akciju poništavanja Uredbe 900 i mnogih tekovina Revolucije iz 1944. godine, zabranivši političke stranke i konačno

doneo dekret kojim je poništio Ustav iz 1945. godine, dajući mu punu izvršnu i zakonodavnu vlast. Sve osumnjičene za komunističku delatnost hapsili su, mučili i ubijali. Seljaci koji su koristili pogodnosti Agrarne reforme policija je nasilno proterala i zemljoposjednicima odobrila primenu nasilja kad je neophodno.

Unutrašnji oružani sukob koji je izbio 1960. godine i razdirao zemlju tokom 36 godina ostavio je oko 200.000 žrtava, uključujući mrtve i nestale, i više od milion raseljenih lica...

Sedam godina nakon puča u Gvatemali, CIA je ponovo upala u „dvorište“, ali ovog puta pokušaj je bio osujećen u roku od 72 sata zahvaljujući otporu kubanskog naroda u Zalivu svinja. Čuven je Če Gevarin zaključak da se „imperijalizmu ne može verovati ni malo, i nipošto...” i da se bilo koja zamisao suvereniteta u zemljama Latinske Amerike može ostvariti samo revolucionarnim putem.

Pesma gerilca/ke ¹

Ja sam gerilac/ka iz Gvatemale
do pobede ili do smrti
a moja odvažna pobuna

¹ dostupna na https://www.youtube.com/watch?v=XVYC9Pd2o_g

sa usana mi puške bukti.
Da umanje radnička prava
krvnici svoj zakon nameću
dok sindikalizam proganjaju
nasilnici koji su na vlasti.

Zbog toga sam revolucionar/ka
nesalomiva volja me prati
odviše rada a premalo zarade
najzad će revoluciju razbuktati.
I zato jer sam revolucionar/ka
gerilac/ka sam što u planine ide
a još sam i zemljoradnički/a borac/inja
na krik zemlje i slobode.

Bila je godina 54.
i mnoge oči su svedočile
toj katastrofi u kojoj su na Gvatemalu
Jenki bombe padale.
A osim toga su bacali napalm
po mojim poljima
i pred mojim nogama
od 1966. kada počelo je sve.

Zbog toga sam revolucionar/ka
nesalomiva volja me prati
odviše rada a premalo zarade
najzad će revoluciju razbuktati.
I zato jer sam revolucionar/ka
gerilac/ka sam što u planine ide
a još sam i zemljoradnički/a borac/inja
na krik zemlje i slobode.

Iz jada se izrodio moj razlog
iz nepravde moja odluka
oružani/a borac/kinja sam levice
a Gvatemala mi je srce.
Zagovornici zločina dolaze
na stotine, na hiljade njih hukti
a moja odvažna pobuna
sa usana mi puške bukti.

Zbog toga sam revolucionar/ka
nesalomiva volja me prati
odviše rada a premale zarade
najzad će revoluciju razbuktati.
I zato jer sam revolucionar/ka
gerilac/ka sam što u planine ide
a još sam i zemljoradnički/a borac/inja
na krik zemlje i slobode.

Oslobodilačka oluja²

U zemljama prekolumbovske Amerike
gde se rađa sunce što osvetljava našu istoriju
poput zore koja pomalja zrake slave.
Ustani brate, Indijanče Kiće³
Jarko zeleno je perje tvog oreola
poput ptice užareno crvenih grudi
sa samog podnožja znane nam istorije.
Poput snažne munje napreduješ Kakčikeli⁴
silovita oluja narasta
čuju se podmetnute detonacije
naroda Latinske Amerike

²dostupna na <https://www.youtube.com/watch?v=lw5-5OtYiAA>
i dvojezično
<https://archive.org/details/tempestad-libertaria-freedom-storm-guatemala-communist-song>

³Kiće (мп. quiché) najveća prekolumbovska mezoamerička etnička grupa u Gvatemali, nastanjena u visoravni Gvatemale od 1225. godine, imala je najveći uticaj na Maje i Olmeke, a svoj vrhunac je doživela u 15. veku.

⁴Kakčikel (мп. Caqchiquel, Kaqchikel) etnička grupa poreklom sa juga države Čijapas u Meksiku i visoravni zapadne Gvatemale. U Gvatemali žive u nekoliko opština u departmanima Totonikapan, Čimaltenango, Kecaltenango i Baha Verapas.

koji danas vojuje svoju slobodu.
Gvatemalo Gvatemalo napred!
Tvoj se narod za svoju zemlju bori
a danas se naše gerilske ruke
iz brazda laćaju oružja opisujući slobodu.
Živeo herojski narod Gvatemale!
Živeo!
Kada dan počne da odmiče svom kraju
u daljini je vidljiv dražesni pokret
to je let kecala⁵ našeg logora
što na svojim krilima nosi znamenje slobode.
Preko brežuljaka Pacuna i Jepokape
preko Antigve, Solole i Kecaltenanga
gerilci prolaze kroz Čičikastenango,
kroz Sjeru, Eskvintlu, Tekohate i Verapas.
Silovita oluja narasta
čuju se podmetnute detonacije
naroda Latinske Amerike
koji danas vojuje svoju slobodu.
Gvatemalo Gvatemalo napred!
Tvoj se narod za svoju zemlju bori
a danas se naše gerilske ruke
iz ovih brazda laćaju oružja opisujući...
Gvatemalo Gvatemalo napred!
Tvoj se narod za svoju zemlju bori
a danas se naše gerilske ruke
iz ovih brazda laćaju oružja opisujući slobodu!

⁵ quetzal (na jeziku: nāhuatlātōlli· 𐑿𐑿𐑿· náhuatl· navatl) pernata životinja najčešće rep ptice ili egzotična ptica iz krajeva

<https://crvena.org/>
crvena@riseup.net
cikzore@protonmail.com

<https://www.facebook.com/crvena.inicijativa>
<https://www.facebook.com/socijalizam.CACI>